

Україна у фокусі

5 – 11 листопада

2012 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>5</i>
<i>Демократичні процеси.</i>	
<i>Повторні вибори в 5 округах: милостиня для опозиції?.....</i>	<i>5</i>

I. Огляд політичних подій за тиждень

5
листопада

Опозиція поставила вимогу визнати перемогу її кандидатів у 13 мажоритарних округах. Лідери опозиційних партій переговорили з керівником ЦВК Володимиром Шаповалом і пред'явили йому низку своїх вимог. Серед них – зафіксувати перемогу опозиції в 13 округах, де, за словами лідера ВО «Свободи» Олега Тягнибока, вона має протоколи з мокрими печатками, дані в яких розходяться з офіційними.

ЦВК запропонувала Верховній Раді провести повторні вибори в 5 округах. ЦВК ухвалила постанову про неможливість встановити достовірні результати виборів в одномандатних округах: 94, 132, 194, 197, 223. Вона також звернулася до Верховної Ради з пропозицією провести повторні вибори у цих округах.

6
листопада

Верховна Рада створила тимчасову слідчу комісію з вивчення процесу підрахунку голосів. Верховна Рада прийняла постанову створити слідчу комісію про розслідування обставин встановлення результатів виборів в деяких округах. При цьому пропозицію опозиції про реєстрацію їхньої постанови щодо розслідування фактів фальсифікації виборів було відхилено.

Опозиція висунула умови визнання повторних виборів. Представники об'єднаної опозиції «Батьківщина» заявили, що не визнають результати виборів, поки опозиційним кандидатам не повернуть «вкрадені мандати». Вони також поставили ЦВК вимогу взяти відповідальність за встановлення підсумків голосування в цих округах на себе.

Парламент погодився з пропозицією ЦВК провести повторні вибори в 5 округах. Верховна Рада рекомендувала ЦВК призначити повторні вибори народних депутатів в одномандатних виборчих округах та забезпечити їх проведення згідно з законом про вибори.

7
листопада

Микола Азаров назвав пройдешні парламентські вибори найкращими в історії України. Прем'єр Микола Азаров заявив, що до влади не може бути ніяких претензій щодо виборів, бо вони були найкраще організованими виборами в історії незалежної країни. Він додав, що проблеми виникли лише на декількох округах.

Віктор Янукович дав доручення Генеральній прокуратурі розслідувати порушення на виборах. Президент Віктор Янукович доручив Генпрокурору Віктору Пшонці проаналізувати факти порушень законодавства під час виборчого процесу в одномандатних виборчих округах.

8
листопада

ЦВК підрахувала результати виборів за партійними списками. Згідно з ними, Партія регіонів набрала 30% голосів виборців, Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» – 25,53%, «УДАР Віталія Кличка» – 13,95%, Комуністична партія України – 13,18%, «Свобода» – 10,44%. Інші партії не подолали 5-відсоткового бар'єру.

9
листопада

Арсеній Яценюк закликав до проведення позачергових парламентських і президентських виборів. Лідер «Батьківщини» заявив, що ініціюватиме консультації з опозиційними силами щодо відмови від мандатів і проведення дострокових парламентських і президентських виборів.

10
листопада

ЦВК офіційно оголосила результати виборів у багатомандатному окрузі. Згідно з ними, Партія регіонів отримала 72 мандати, «Батьківщина» – 62, «УДАР» – 34, КПУ – 32, «Свобода» – 25. П'ятеро членів ЦВК підписали протокол з окремою думкою.

II. Аналітична довідка

✓ Демократичні процеси

ПОВТОРНІ ВИБОРИ В 5 ОКРУГАХ: МИЛОСТИНЯ ДЛЯ ОПОЗИЦІЇ?

5 листопада Центральна виборча комісія (ЦВК) ухвалила постанову про неможливість встановити достовірні результати виборів у 5 мажоритарних округах – 94, 132, 194, 197 і 223 – і звернулася до Верховної Ради (ВР) з пропозицією провести повторні вибори в цих округах. Наступного дня парламентарі офіційно погодилися з пропозицією ЦВК і рекомендували їй призначити повторні вибори в цих округах. Попри те, що деталі проведення цих виборів поки невідомі, рішення ЦВК вже викликало дуже неоднозначну реакцію.

*Навіщо було призначати повторні вибори в 5 округах?
Якими будуть ці перевибори?*

ЦВК умиває руки

Грубі порушення під час підрахунку голосів у низці мажоритарних округів поставили на порядок денний необхідність адекватної реакції ЦВК, відповідальної за встановлення остаточних результатів виборів. У той час як представники влади відмахувалися від будь-яких звинувачень у причетності до фальсифікацій, представники опозиційних сил висунули вимогу визнати перемогу їх кандидатів у цих «проблемних» округах. На перший погляд, рішення ЦВК стало своєрідним компромісом між двома протилежними позиціями. Однак детальніший аналіз його природи й способу прийняття дозволяє поставити під сумнів це твердження.

По-перше, рішення ЦВК не мало під собою законодавчого підґрунтя, адже закон про вибори містить лише дві умови проведення повторних виборів в округах: відсутність зареєстрованих кандидатів на день голосування або наявність єдиного кандидата, який набрав менше 50%

голосів. У жодному окрузі цих передумов не було. По-друге, ЦВК значно скоротила перелік округів порівняно з вимогами опозиції, яка вела мову про 13 випадків, що в цілому відповідало реальним масштабам фальсифікацій. Пояснити, чому вони закрили очі на додаткові 8 округів, члени ЦВК не змогли. Більше того, у їх перелік було включено відсутній у вимогах опозиції 194 округ, в якому не звучало жодних серйозних скарг на порушення, а відрив переможця від «Батьківщини» становив понад 12 тис. голосів.

По-третє, ця ініціатива ЦВК засвідчила її небажання брати на себе будь-яку відповідальність за підрахунок голосів у цих округах. Так, представники опозиції заявили, що у всіх зазначених округах вони мають копії всіх протоколів, необхідних для встановлення результатів, однак реакції ЦВК так і не дочекалися. Відповідно, набагато виваженішим кроком стало б рішення ЦВК поставити процес перерахунку голосів під свій контроль: чи повністю

замінивши членів окружних виборчих комісій, чи перейнявши повноваження цих комісій на себе. Згода парламентської більшості з актом ЦВК, натомість, засвідчила, що він став результатом вказівки «згори»

і, вочевидь, був покликаний зробити видимість поступки опозиції. Примарність такої поступки стає зрозумілою, зважаючи на те, що в усіх округах перемогу, найімовірніше, здобули саме опозиційні депутати.

Останній шанс

У разі якщо повторні вибори в 5 округах таки матеріалізуються, Україна стане свідком безпрецедентної події. В умовах відсутності будь-яких обмежень щодо висунення кандидатів на повторні вибори в мажоритарних округах свою долю на них може випробувати дуже багато осіб, які не змогли потрапити до парламенту внаслідок голосування 28 жовтня. Надвисока ціна 5 вакансій, що лишилися, може призвести й до крайнього загострення передвиборної боротьби, яка в українських реаліях з великою вірогідністю набуде неприродних форм. Відповідно, виборці цих округів можуть зіштовхнутися з величезним списком кандидатів, який вочевидь не сприятиме усвідомленому вибору, і вкрай «брудною» передвиборчою кампанією, яка перевершуватиме всі крайнощі цьогорічних парламентських перегонів.

Поза тим, у таких умовах опозиційні сили матимуть кращі шанси для перемоги їхніх кандидатів. З одного боку, якщо вони виконають свою обіцянку і висунуть узгоджених кандидатів у цих округах, їхні шанси перемогти з огляду на потенційно велику кількість наближених до влади конкурентів суттєво виростуть. Крім того, успіху можуть досягти й апеляція опозиціонерів до почуття справедливості виборців і їх заклик проголосувати проти влади, яка сфальсифікувала вибори. Втім, такі хороші шанси опозиційних сил відстояти 5 депутатських мандатів не дадуть їм стратегічної переваги, адже більшість у парламенті все одно контролюватиме Партія регіонів – в тому числі й за допомогою тих депутатів, які нечесно потрапили до парламенту в інших округах.

Висновки

Таким чином, рішення ЦВК призначити повторні вибори в 5 мажоритарних округах стало надто слабкою поступкою влади вимогам опозиційних сил, адже дало змогу останнім знову позмагатися за мандати там, де вони вже здобули перемогу. Відповідно, якщо ЦВК не перегляне свого рішення, це означатиме спробу влади «заговорити» відверті фальсифікації та перекласти всю відповідальність на українських виборців. При цьому потенційні негативні наслідки перевиборів для правлячої партії будуть куди меншими, ніж очікувані нею переваги від демонстрації своєї поступливості до вимог політичних опонентів і міжнародних спостерігачів.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Юлія Ільчук

Олексій Сидорчук

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук